

СОДЕРЖАНИЕ

От редколлегии	7
Якутские сказки (Ю.И. Смирнов)	11
Народные сказки якутов (Н.В. Емельянов, Е.Н. Кузьмина)	37
Музыка якутских сказок (А.С. Ларионова)	57
Сведения о текстах и принципах их публикации (С.Д. Мухомлева)	98

ТЕКСТЫ И ПЕРЕВОДЫ

ХАМСЫЫР ХАРАМАЙ ТУҔУНАН ОСТУОРУЙАЛАР СКАЗКИ О ЖИВОТНЫХ

1. Эһэ уонна саһыл	108
Медведь и лиса	109
2. Саһыл туруйа икки	112
Лиса и журавль	113
3. Түөт сыымыттаах Түөнэн кыыл	118
Птица Тюёнэн с четырьмя яйцами	119
4. Чаркый икки барыллыа (икки)	122
Чирок и беркут	123
5. Күн тахсарын хайабыт урут көрөр	130
Кто первым увидит восход солнца	131
6. Атыыр уонна атыыр обус (Кыһын уһаабыта, сайын кылгаабыта) Жеребец и бык-пороз (Как зима стала длиннее, а лето короче)	132 133
7. Баҕа баһылык	132
Лягушка-госпожа	133
8. Кырынаас кутуруга тобо хараламмыта	134
Почему у горностаия хвост почернел	135
9. Чыычаах икки мангыс икки	136
Пташка и мангыс	137
10. Тээллэй эмээхсин	138
Старушка Тээллэй	139

11. Бөрө уонна оҕонньор	142
Болк и старик	143
12. Өйдөөх ыт	154
Умная собака	155

АЛЫПТААХ-ДЫКТИЛЭЭХ ОСТУОРУЙАЛАР
ВОЛШЕБНО-ФАНТАСТИЧЕСКИЕ СКАЗКИ

13. Чаачахаан-Чаачахаан	162
Чаачахаан-Чаачахаан	163
14. Таал-Таал эмээхсин	170
Старушка Таал-Таал	171
15. Лыыбара	172
Лыыбара	173
16. Ньыы-Ньыы эмээхсин	176
Старушка Ньыы-Ньыы	177
17. Чөпчөөкөөн-Чөпчөөкөөн	184
Чөпчөөкөөн-Чөпчөөкөөн	185
18. Биэс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин	194
Старушка Бэйбэрикээн с пятью коровами	195
19. Үчүгэй Үдбүйэн	218
Славный Юджюйэн	219
20. Куобах Кутуруга	228
Заячий Хвост	229
21. Хонолдуйа уонна Ымалдыыйа	232
Хонолджуйа и Ымалджыйа	233
22. Эһэ Харах Дьэллик Сүүрүк	244
Резвый Бегун Медвежий Глаз	245
23. Аҕас-балыс	252
Сестры	253
24. Баай Хара Хаан уола уонна Эрэйдээх-Буруйдаах	270
Сын Баай Хара Хаана и Эрэйдээх-Буруйдаах	271
25. От Саҕынньах	274
От Сагынньах	275
26. Эңкээбил уонна Сээкэрэ	282
Эңкээбил и Сээкэрэ	283
27. Букуй-такый тайыылаах Букуйдаан оҕонньор	288
Старик Букуйдаан с гнутой-согнутой рогатиной	289

ОЛОУ ДЬАҔАХ ОСТУОРУЙЛААРА
БЫТОВЫЕ СКАЗКИ

28. Оногостоон Чуокаан икки Олоон Долоон (икки)	292
Оногостоон Чуокаан и Олоон Долоон	293
29. Тутум Түөкэй	300
Тутум Түөкэй	301
30. Мэник Мэнигийээн	310
Мэник Мэнигийээн	311
31. Чээрэ Чээрэкээн оҕоньньор	326
Старик Чээрэ Чээрэкээн	327
32. Кутурук Уоруйах	338
Вор Кутурук	339
33. Дьаданы бааһынай	346
Бедный крестьянин	347
34. Үс ынахтаах, үс ойохтоох Тээп-Тээп оҕоньньор	350
Имеющий трех коров и трех жен старик Тээп-Тээп	351
35. Уустук үллэри	356
Сложная дележка	357
36. Өйдөөх кыыс	358
Умная девушка	359

ПРИЛОЖЕНИЯ

Памяти Ю.Н. Дьяконовой (1953–1986) (С. Ойунская)	366
Примечания и комментарии	369
Словарь непереведенных слов	416
Указатель персонажей	424
Указатель топонимов	428
Указатель исполнителей сказок	428
Указатель собирателей сказок	429
Указатель мест записи сказок	429
Список литературы	430
Список сокращений	435

ДОПОЛНЕНИЯ

Таал-Таал эмээхсин	440
Старушка Таал-Таал	441
Чуучуйдаан	442
Чуучуйдаан	443
Примечания и комментарии	450
Summary	454
Содержание компакт-диска	458